UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2020/1049 VAN DE COMMISSIE

van 15 juli 2020

om Frankrijk toe te staan biociden die uit in situ gegenereerd stikstof bestaan, toe te laten voor de bescherming van cultureel erfgoed

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2020) 4715)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden ([1]), en met name artikel 55, lid 3,

Na raadpleging van het Permanent Comité voor biociden,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012 zijn werkzame stoffen opgenomen met een gunstiger profiel voor het milieu of voor de gezondheid van mens of dier dan gevaarlijkere chemische stoffen. Producten die deze werkzame stoffen bevatten, mogen daarom volgens een vereenvoudigde procedure worden toegelaten. Stikstof is opgenomen in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012, met als beperking dat het alleen in beperkte hoeveelheden in gebruiksklare patronen mag worden gebruikt.

(2) Stikstof is krachtens artikel 86 van Verordening (EU) nr. 528/2012 ook goedgekeurd als werkzame stof voor gebruik in biociden van productsoort 18 (insecticiden) ([2]). Biociden die bestaan uit stikstof, zoals goedgekeurd, zijn toegelaten in verschillende lidstaten, waaronder Frankrijk, en worden geleverd in gascilinders ([3]).

(3) Stikstof kan ook in situ uit de lucht worden gegenereerd. In situ gegenereerd stikstof is momenteel niet goedgekeurd voor gebruik in de Unie en is noch opgenomen in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012, noch in de lijst van werkzame stoffen die deel uitmaken van het beoordelingsprogramma van bestaande werkzame stoffen in biociden in bijlage II bij Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1062/2014 van de Commissie ([4]).

(4) Op 14 januari 2020 heeft Frankrijk een aanvraag bij de Commissie ingediend voor een afwijking, overeenkomstig artikel 55, lid 3, van Verordening (EU) nr. 528/2012, van artikel 19, lid 1, onder a), van die verordening, met het verzoek toe te staan dat een toelating wordt verleend voor biociden die bestaan uit in situ uit de lucht gegenereerd stikstof voor de bescherming van het cultureel erfgoed ("de aanvraag").

(5) Cultureel erfgoed kan worden beschadigd door een breed scala aan schadelijke organismen, van insecten tot micro-organismen. De aanwezigheid van die organismen kan niet alleen leiden tot het verlies van het cultuurgoed zelf, maar houdt ook het risico in dat deze schadelijke organismen naar andere objecten in de omgeving worden verspreid. Zonder een passende behandeling zouden objecten onherstelbaar beschadigd kunnen worden, waardoor het cultureel erfgoed ernstig in gevaar komt.

(6) In situ gegenereerd stikstof wordt gebruikt om een gecontroleerde atmosfeer met een zeer lage concentratie zuurstof (anoxie) te creëren in permanente of tijdelijke verzegelde behandelingstenten of -kamers voor de bestrijding van schadelijke organismen op cultureel erfgoed. Het stikstof wordt gescheiden van de omgevingslucht en in de behandelingstent of -kamer gepompt, waarbij het stikstofgehalte van de atmosfeer wordt opgevoerd tot ongeveer 99 % en de zuurstof dus nagenoeg volledig uitgeput is. De vochtigheid van het stikstof dat in de behandelingsruimte wordt gepompt, wordt aangepast aan de eisen van het te behandelen object. In de aldus geschapen omstandigheden in de behandelingstent of -kamer kunnen schadelijke organismen niet overleven.

([1]) PB L 167 van 27.6.2012, blz. 1.

([2]) Richtlijn 2009/89/EG van de Commissie van 30 juli 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/8/EG van het Europees Parlement en de Raad teneinde stikstof als werkzame stof in bijlage I bij die richtlijn op te nemen (PB L 199 van 31.7.2009, blz. 19).

([3]) Lijst van toegelaten producten, beschikbaar op https://echa.europa.eu/nl/information-on-chemicals/biocidal-products

([4]) Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1062/2014 van de Commissie van 4 augustus 2014 over het in Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde werkprogramma voor het systematische onderzoek van alle bestaande werkzame stoffen van biociden (PB L 294 van 10.10.2014, blz. 1).

(7) Volgens de door Frankrijk verstrekte informatie lijkt het gebruik van in situ gegenereerd stikstof de enige doeltreffende techniek voor de bestrijding van schadelijke organismen die zonder risico op beschadiging en tegen een redelijke kostprijs kan worden gebruikt voor alle soorten materialen en combinaties van materialen in museumcollecties, exposities en cultureelerfgoedlocaties.

(8) De methode van anoxie of gemodificeerde of gecontroleerde atmosfeer is opgenomen in norm EN 16790:2016 "Instandhouding van het cultureel erfgoed — Geïntegreerde gewasbescherming (IPM) voor bescherming van cultureel erfgoed" en stikstof wordt in deze norm beschreven als "meest gebruikt" voor het creëren van anoxie.

(9) Er zijn nog andere technieken om schadelijke organismen te bestrijden, zoals lagetemperatuursbehandeling, warmtebehandeling en gammastraling. Daarnaast kunnen andere werkzame stoffen worden gebruikt. Volgens Frankrijk kent elk van deze technieken echter beperkingen — bepaalde materialen kunnen bij de behandeling namelijk worden beschadigd — en daarom is geen daarvan op zichzelf geschikt voor de behandeling van alle soorten materialen en combinaties van materialen.

(10) Volgens de door Frankrijk verstrekte informatie zijn er twijfels of de techniek van koude desinfestatie geschikt is voor alle collecties schone kunsten en decoratieve kunsten. In het geval van kunstwerken met gelamineerde materialen (geschilderde, verniste of van een waslaag voorziene werken, inlegwerken of werken met geïncrusteerde vezels) kan deze techniek een risico vormen op beschadiging van deze voorwerpen. Wat het behoud van het in de nationale inventaris opgenomen cultureel erfgoed betreft, kunnen dergelijke twijfels overeenkomstig het nationale beleid inzake instandhouding dat van toepassing is op instellingen die openbare collecties bezitten echter niet worden getolereerd.

(11) Zoals in de aanvraag is vermeld, wordt desinfestatie door het verhogen van de temperatuur niet algemeen gebruikt door instellingen voor cultureel erfgoed. Net als bij koude desinfestatie bestaat er bezorgdheid over de gevolgen van warmtebehandelingen op gestratificeerde materialen. Bovendien zijn aan warmtebehandeling bijkomende risico's verbonden zoals het verlies van kleefkracht bij kleefmiddelen, het week worden van elementen die was bevatten en het opnieuw aan de oppervlakte komen van eerder gebruikte chemische stoffen, waardoor vlekken op het oppervlak van de voorwerpen ontstaan.

(12) Volgens de informatie in de aanvraag is er voor de toepassing van gammastraling specifieke apparatuur nodig, waarvoor speciale veiligheidseisen gelden en geavanceerde vaardigheden vereist zijn. Het is dus een dure techniek, die moeilijk kan worden gerepliceerd. Bovendien is deze techniek niet geschikt voor transparante of doorschijnende materialen omdat zij als gevolg van de gammastraling vaak ondoorzichtig worden of verkleuren.

(13) Uit de aanvraag blijkt dat bij gebruik van biociden die andere werkzame stoffen bevatten die in Frankrijk op de markt verkrijgbaar zijn, residuen op de behandelde werken achterblijven die in het milieu kunnen terechtkomen en een risico kunnen vormen voor de menselijke gezondheid. Bovendien hebben deze stoffen aanzienlijke nadelen wat de fysieke instandhouding van culturele werken betreft, aangezien vele van deze stoffen verkleuringen, olieachtige of kleverige afscheidingen, kristalvormingen op oppervlakken of veranderingen van het DNA van materialen van dierlijke oorsprong kunnen veroorzaken.

(14) In het kader van geïntegreerde plaagbestrijding voor de bescherming van cultureel erfgoed heeft een groeiend aantal instellingen voor cultureel erfgoed de afgelopen decennia gezocht naar oplossingen om af te stappen van het gebruik van mogelijk gevaarlijke chemische stoffen en hebben zij zich gewend tot technieken zoals anoxie die minder schadelijk zijn voor het cultureel erfgoed en voor de personen die ermee werken.

(15) Volgens de informatie in de aanvraag is het gebruik van stikstof in cilinders vanwege een aantal praktische en economische nadelen geen geschikt alternatief voor musea en cultureelerfgoedlocaties. Gezien de beperkte inhoud van de cilinders moeten zij frequent worden aangevoerd en in een aparte ruimte worden opgeslagen. De opslag van een groot aantal cilinders levert veiligheidsrisico's op vanwege de aanwezigheid van gas onder druk. De anoxie op basis van in situ gegenereerd stikstof leidt tot lagere kosten voor instellingen voor cultureel erfgoed in vergelijking met het gebruik van stikstof in cilinders. Afgezien van de initiële investering in een behandelkamer en een in situ-stikstofgenerator veroorzaakt het geen andere kosten.

(16) Musea en cultureelerfgoedlocaties te vragen om verschillende technieken te gebruiken om schadelijke organismen te bestrijden — elk geschikt voor specifieke materialen en objecten — in plaats van één techniek die zij al eerder hebben gebruikt en die geschikt is voor alle materialen, zou hen op kosten jagen en het voor die gebruikers moeilijker maken af te stappen van het gebruik van gevaarlijkere werkzame stoffen bij hun geïntegreerde plaagbestrijding.

(17) De discussies over een mogelijke afwijking op grond van artikel 55, lid 3, voor in situ gegenereerd stikstof vonden in 2019 plaats in verschillende vergaderingen ([5]) van de deskundigengroep van de Commissie van de autoriteiten die bevoegd zijn voor biociden.

(18) Na een eerste soortgelijke aanvraag van Oostenrijk voor een afwijking voor producten bestaande uit in situ gegenereerd stikstof, heeft het Europees Agentschap voor chemische stoffen op verzoek van de Commissie een openbare raadpleging over die aanvraag gehouden waarin alle belanghebbenden hun standpunt kenbaar konden maken. De overgrote meerderheid van de 1 487 ontvangen opmerkingen was positief over de afwijking. Veel respondenten gaven aan welke nadelen aan de beschikbare alternatieve technieken verbonden zijn: thermische behandelingen kunnen bepaalde materialen beschadigen; het gebruik van andere werkzame stoffen laat toxische residuen op kunstvoorwerpen achter die geleidelijk in het milieu terechtkomen; bij gebruik van stikstof in cilinders kan de relatieve vochtigheidsgraad in de behandelingsruimte niet worden gereguleerd, wat nodig is voor de behandeling van bepaalde materialen.

(19) Twee internationale organisaties die musea en cultureelerfgoedlocaties vertegenwoordigen — de Internationale Museumraad en de Internationale Raad voor Monumenten en Landschappen — hebben aangegeven dat zij een aanvraag zullen indienen om in situ gegenereerd stikstof te laten opnemen in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012, hetgeen de lidstaten in staat zou stellen producten die bestaan uit in situ gegenereerd stikstof toe te laten zonder dat een afwijking overeenkomstig artikel 55, lid 3, van die verordening nodig is. Het kost echter tijd om een dergelijke aanvraag te beoordelen, de stof in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012 op te nemen en producttoelatingen te verkrijgen.

(20) Uit de aanvraag blijkt dat er in Frankrijk geen geschikte alternatieven voorhanden zijn omdat de alternatieven niet geschikt zijn voor de behandeling van alle materialen, of andere praktische nadelen hebben.

(21) Op grond van al deze argumenten moet worden geconcludeerd dat in situ gegenereerd stikstof essentieel is voor de bescherming van cultureel erfgoed in Frankrijk en dat er geen geschikte alternatieven beschikbaar zijn. Frankrijk moet dan ook toestemming krijgen om het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden die bestaan uit in situ gegenereerd stikstof toe te staan voor de bescherming van cultureel erfgoed.

(22) De eventuele opneming van in situ gegenereerd stikstof in bijlage I bij Verordening (EU) nr. 528/2012 en de daaropvolgende toelating door de lidstaten van producten die bestaan uit in situ gegenereerd stikstof, vergen tijd. Het is daarom wenselijk een afwijking toe te staan voor een termijn die zou volstaan voor de afronding van de onderliggende procedures,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Frankrijk mag het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden die bestaan uit in situ gegenereerd stikstof voor de bescherming van cultureel erfgoed tot en met 31 december 2024 toestaan.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 15 juli 2020.

Voor de Commissie
Stella KYRIAKIDES
Lid van de Commissie

([5]) 83e, 84e, 85e en 86e vergadering van vertegenwoordigers van de autoriteiten van de lidstaten die bevoegd zijn voor de tenuitvoerlegging van Verordening (EU) nr. 528/2012, gehouden in respectievelijk mei 2019, juli 2019, september 2019 en november 2019. De notulen van de vergaderingen zijn te vinden op https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0